

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Ліфєрова Владислава Владиславівна
здобувачка 1-го курсу магістратури
факультету прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБИСТИЙ ЗАКОН УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з агресією РФ проти України, мільйони українців були змушені покинути свої домівки та шукати притулку в інших країнах, зокрема в Німеччині. Це створює нові правові виклики в контексті застосування особистого закону до українських біженців, зокрема щодо їх правового статусу, шлюбних та сімейних правовідносин, майнових питань тощо. В умовах воєнного стану в Україні особистий закон може мати специфічне значення для вирішення різних правових питань, пов'язаних з правами біженців, їхнім статусом, можливостями повернення до України, а також правовими наслідками їх перебування за кордоном.

За інформацією Міжнародної Організації з Міграції (МОМ), приблизно 3,7 мільйона людей стали внутрішніми біженцями в Україні (станом на вересень 2023 року), що свідчить про масштаб міграції всередині країни через конфлікт. Ці дані підкреслюють суттєвий вплив російсько-української війни на міграційні процеси. Повертаючись до аналізу тенденцій, слід зазначити, що багато українців, обравши Німеччину своєю новою домівкою, стикаються з труднощами адаптації та організації свого життя [1, с. 58].

Проблеми, пов'язані з житлом, соціальним захистом та інтеграцією на місцевому рівні, протягом останнього року залишаються невирішеними для багатьох вимушених переселенців. Станом на березень 2023 року в Німеччині проживає понад один мільйон українців, які залишили свої домівки в пошуках захисту. Багато з тих, хто прибуває до Німеччини, стикаються з труднощами під

час первинної реєстрації та подачі необхідних документів до органів місцевого захисту населення [2, с. 42].

Особистий закон українських біженців в Німеччині охоплює багато аспектів їхнього життя, зокрема сімейні стосунки, майнові права, питання усиновлення та розлучення. Коли люди залишають свою країну, важливо, щоб їхні особисті права та статус були захищені, а правові питання могли бути вирішені в нових умовах. Німеччина має потужну правову систему, що передбачає захист прав біженців. Однак, незважаючи на це, українці, які опинилися в Німеччині, можуть стикатися з труднощами в реалізації своїх прав через різницю в законодавствах, мовні бар'єри та інші фактори. Особливо це стосується сімейних прав, які можуть бути врегульовані як українським, так і німецьким законодавством.

Імміграційні процеси стосуються не лише питань безпеки та умов перебування мігрантів, а й питання адаптації. У сучасних полікультурних суспільствах дедалі більше людей взаємодіє з різноманітними культурами через безпрецедентне зростання міжнародної міграції. Це спонукає до дослідження адаптації іммігрантів у різних сферах життя, вимог до роботи з різними культурними сценаріями та того, як іммігранти можуть успішно впоратися з різноманітними культурними вимогами [3, с. 105].

Особистий закон фізичної особи визначається за її громадянством (ч. 1 ст. 16 Закон України «Про міжнародне приватне право»). Відповідно до ч. 4 ст. 16 Закону України «Про міжнародне приватне право», біженці, які тимчасово проживають в іноземній державі, у правовідносинах керуються правом держави перебування [4]. Це положення надає правову основу для регулювання відносин українських біженців у Німеччині. Так, Основний закон Німеччини та законодавчі акти ЄС визначають, що українські біженці мають певні права та обов'язки, які регулюються німецьким правом. У випадку конфлікту між особистим законом (українським законодавством) і нормами країни перебування, перевагу мають норми німецького права.

Однією з важливих сфер, де українські біженці можуть використовувати німецьке законодавство, є сфера праці. Згідно із законодавством Німеччини,

українські біженці, які отримали статус тимчасового захисту (за Директивою 2001/55/ЄС ЄС про тимчасовий захист), мають право на працевлаштування [5]. Це право регулюється німецьким правом, зокрема Законом про працю, а не українським законодавством, яке визначає трудові відносини. Наприклад, український біженець, який працює в Німеччині, підпадає під дію норм німецького трудового права. Це включає, зокрема, положення щодо оплати праці, умов робочого часу, захисту прав працівників. У той час як за українським законодавством можуть діяти інші норми (наприклад, щодо мінімальної зарплати), в Німеччині діє місцеве законодавство, що передбачає, наприклад, мінімальну погодинну оплату праці у 12 євро на годину (станом на 2024 рік).

В умовах воєнного стану українські біженці стикаються з необхідністю дотримання як українського, так і німецького законодавства. Однак у деяких випадках, наприклад, при укладанні трудових договорів, перевага надається законодавству Німеччини, оскільки це дозволяє більш ефективно забезпечити права та інтереси біженців на території країни їхнього перебування.

Усвідомлення важливості особистого закону українських біженців в Німеччині в умовах воєнного стану є необхідним кроком для забезпечення їхніх прав і свобод. В умовах конфлікту, мобільності та нових правових реалій ця тема стає не лише теоретичною, а й практично важливою. Підтримка з боку держави, правозахисних організацій і суспільства загалом є необхідною для того, щоб українські біженці могли відчувати себе захищеними і вільними в нових умовах. Тільки таким чином можна забезпечити їхнє успішне інтегрування в німецьке суспільство та створити умови для відновлення їхнього життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Беззубченко Ю. Я. Міграційна політика ФРН щодо громадян України в умовах російської агресії. Diss. *Маріупольський державний університет*, 2024. С. 117.

2. Ольга Лихощест, Сергій Сухомлінов, Ірина Батарейна Підтримка та супровід українців в умовах воєнного стану. *Українознавчий альманах* 33 (2023). С. 41-47.

3. Швець С. Л. Виклики адаптації українських біженців. *Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 30 квітня 2024 р.). Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2024. С. 105-107.

4. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.12.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

5. Директива 2001/55/ЄС ЄС про тимчасовий захист. URL : https://www.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/war/Direkt_ES_2001_55.pdf

Ключові слова: особистий закон, біженці, агресія, право, Німеччина, правовий статус, іммігранти, Україна.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Цибульська Ольга Юріївна.

Шевель Юлія Олегівна	
МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ У ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	166
Boiko Veronika	
THE ROLE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT (ICC) IN THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS.....	170
СЕКЦІЯ № 4. МІЖНАРОДНЕ ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО.....	176
Загребнюк Дар'я Михайлівна	
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА ЗМІНА КЛІМАТУ.....	176
Степаненко Руслана Андріївна	
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	180
СЕКЦІЯ № 5. МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО.....	185
Андрущенко Анна Олександрівна	
ПРОБЛЕМА НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ ТА БОРОТЬБА З НЕЮ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ.....	185
Басюк Вікторія Вікторівна	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РЕГУЛЮВАННІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ....	189
Белова Лідія Максимівна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ КРИЗ: МІЖНАРОДНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	192
Бойко Альона Сергіївна	
ЩОДО ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ БІЖЕНЦІВ ТА МІГРАНТІВ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	196
Димура Катерина Володимирівна	
МІГРАЦІЙНА КРИЗА В ЄС: ПОШУК БАЛАНСУ МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРАВАМИ ЛЮДИНИ.....	201
Костенко Іван Віталійович	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БОРОТЬБІ З НЕЗАКОННОЮ МІГРАЦІЄЮ.....	205
Кругієва Катерина Анатоліївна	
ЕВОЛЮЦІЯ МІГРАЦІЙНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ.....	209
Ліфєрова Владислава Владиславівна	
ОСОБИСТИЙ ЗАКОН УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	212
Пугач Марина Віталіївна	